

Avalent>Kohtumenetlused>Videokonverentsid>Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [PL](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

[inglise keel](#)

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Swipe to change

Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel

Poola

1 Kas tõendeid on võimalik koguda videokonverentsi teel kas taotleva liikmesriigi kohtu osalemisel või otse asjaomase liikmesriigi kohtu poolt? Kui jah, siis milliseid liikmesriigi menetlusi ja õigusakte kohaldatakse?

Poolas võib videokonverentsi teel tõendeid koguda vastavalt nõukogu 25. novembri 2020. aasta määruse (EL) nr 2020/1783 (mis käsitleb liikmesriikide kohtute vahelist koostööd tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (tõendite kogumine), uuesti sõnastatud) artiklitele 12–14 ja 19–21. Videokonverentside suhtes kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustikku, eelkõige selle artikli 151 lõiget 2 ja artikli 235 lõiget 2 ning justiitsministri 24. veebruari 2010. aasta määrust tsiviilkohtumenetluses tõendite kaugkogumist võimaldavate tehniliste seadmete ja vahendite kohta. Kaugkohtumiste korraldamise, sealhulgas videokonverentsi teel toimuva tõendite kogumise erieeskirjad on sätestatud 2. märtsi 2020. aasta seaduse (COVID-19, muude nakkushaiguste ja nendega seotud kriisilukordade ennetamise ja nende vastu võitlemise erikorra kohta) artiklis 15zsz[1]. Neid kohaldatakse COVID-19 tõttu väljakuulutatud epideemiaohtu olukorra või epideemiaolukorra ajal ja ühe aasta jooksul pärast epideemiaolukorra lõpetamist. Kuna epideemiaohtu olukord kehtib Poola Vabariigi territooriumil praegu veel kuni 31. märtsini 2023 ja seda on võimalik veelgi pikendada, on ette nähtud, et neid erieeskirju kohaldatakse vähemalt kuni 31. märtsini 2024.

Eelmises lõigus osutatud ajavahemikul on avalike kohtuistungite pidamine videokonverentsi teel reegel, millest võib kõrvale kalduda üksnes juhul, kui on vajalik asja arutamine isiklikult või avalikul kohtuistungil ja kohtuistungi pidamine kohtuhoones ei ohusta põhjendamatult kohalviibivate isikute tervist.

2 Kas on piiranguid isikute ringi suhtes, keda võib videokonverentsi teel küsitleda – näiteks, kas videokonverentsi teel võib küsitleda vaid tunnistajaid või ka eksperte ja menetlusosalisi?

Poola õiguses ei ole selliseid piiranguid sätestatud: videokonverentsi teel võib üle kuulata eksperte, menetluspooli ja tunnistajaid.

3 Kas on piiranguid tõendite liikide suhtes, mida võib videokonverentsi teel koguda?

Poola õiguses ei ole sätestatud konkreetseid eeskirju selle kohta, milliseid tõendeid võib videokonverentsi teel koguda, vaid nõutakse üksnes, et tõendite laad seda ei välistaks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 235 lõige 2). Tegelikult võib teatavate tõendite kogumine videokonverentsi teel (nt visuaalse kontrolliga seotud tõendid) osutada võimatuks või märkimisväärselt keeruliseks. Lõpliku hinnangu annab kohus.

4 Kas on piiranguid koha suhtes, kus tuleks isikut videokonverentsi teel küsitleda – st kas küsitlemine peab toimuma kohtus?

Kui kohtuistung toimub videokonverentsi teel, peavad küsitatav isik ja teised menetluspoolad, kes ei viibi kohtusaalis, viibima mõne teise kohtu ruumides või, kui nad ei viibi vabaduses, siis vanglas või kohtueelses kinnipidamisasutuses. Kui isik ei viibi vabaduses, osalevad menetluses ka vangla või eeluurimisasutuse juhtkonna esindaja, isiku esindaja, kui see on olemas, ja tõlk, kui see on olemas.

Erandkorras ei nõuta videokonverentsil osalejalt kohtuhoones viibimist COVID-19 epideemiaohtu või epideemia olukorras ja ühe aasta jooksul pärast epideemiaolukorra lõpetamist (vt punkt 1 eespool). Piisab sellest, kui osalejal on tehnilised vahendid, et ta saaks kohtumisest väljaspool kohtuhoonet kaugteel osa võtta. Vastasel juhul peaks osaleja vähemalt 5 päeva enne videokonverentsi kavandatud kuupäeva esitama taotluse osaleda kaugkohtumisel kohtumajas. Kohus keelab helisalvestuse, kui istung või osa sellest toimub kinnisena või kui selle vastu on esitatud vastuväiteid nõuetekohase menetluse huvides (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 9 lõige 1).

5 Kas videokonverentsi teel peetavaid kohtuistungeid tohib salvestada?

Üldjuhul koostatakse koosolekute protokollid kas heli- või pildi- ja helisalvestusseadmete abil. Sellisel juhul salvestab kohus ka videokonverentsi teel toimuva kohtuistungi *ex officio*. Kui aga istungi protokoll koostatakse ainult kirjalikult (nt kohtusaalis sobivate vahendite puudumisel), ei salvestata istungi, sh videokonverentsi teel toimuva istungi toimumist, vaid istungi käik protokollitakse. Sellisel juhul on siiski võimalik, et menetluspool salvestab koosoleku käigu helisalvestusseadme (nt diktofonifunktsiooniga mobiiltelefon) abil. Kohtu nõusolekut ei ole vaja, ent menetluspool on kohustatud kohtule teatama oma kavatsusest heli salvestada.

6 Mis keeles peab kohtuistung toimuma: a) kui taotlus esitatakse tõendite kogumise määruse artiklite 12–14 kohaselt ning b) kui toimub tõendite vahetu kogumine tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohaselt?

a) Artiklite 12–14 kohase isikliku vestluse puhul kehtib reegel, et vestlus toimub poola keeles. Poola õigus ei näe ette võimalust korraldada kohtuistungid Poola kohtus muus kui poola keeles.

b) Artiklite 19–21 kohase tõendite vahetu kogumise korral määrab taotlev kohus kindlaks, mis keeles kohtuistung toimub. Vastavalt määruse (EL) 2020/1784 artikli 19 lõikele 4 võib Poola keskasutus siiski seada tingimuseks, et kohtuistung toimub poola keeles või et esitatakse tõlge poola keelde. See kehtib eelkõige määruse artikli 19 lõike 4 teises lõigus osutatud olukorra kohta, st kui Poola kohus osaleb tõendite vahetel kogumisel.

7 Kui vajatakse tõlke, siis kes vastutab nende leidmise eest ja kus peaks olema tõlkide asukoht, a) kui taotlus esitatakse tõendite kogumise määruse artiklite 12–14 kohaselt ning b) kui toimub tõendite vahetu kogumine tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohaselt?

Artiklite 12–14 kohase kohtuistungil peab üldjuhul tõlgi tagama Poola kohus kui taotluse saanud kohus. Seaduses ei ole täpsustatud, kus tõlk peaks asuma, välja arvatud juhul, kui tõlki vajav isik ei viibi vabaduses (vt punkt 4 eespool).

Kui tegemist on määruse artiklite 19–21 kohase tõendite vahetu kogumisega, tagab tõlgi taotlev kohus. Taotlev kohus otsustab ka, kus tõlk kohtuistungil ajal viibib. Vastavalt määruse (EL) 2020/1784 artikli 19 lõikele 4 võib Poola keskasutus seada tingimuseks, et tõlk peab asuma konkreetsetes kohas.

8 Millist menetlust kohaldatakse kohtuistungil korraldamiseks ja isiku teavitamiseks ülekuulamise aja ja koha kohta, a) kui taotlus esitatakse tõendite kogumise määruse artiklite 12–14 kohaselt ning b) kui toimub tõendite vahetu kogumine tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohaselt? Kui palju aega tuleks mõlema variandi korral kohtuistungil kuupäevast teavitamiseks ette näha, et isik saaks selle toimumisest piisavalt vara teada?

a) Kui tegemist on suulise ülekuulamisega vastavalt artiklitele 12–14, teavitab Poola kohus kui taotluse saanud kohus ülekuulavat isikut kohtuistungil kuupäevast ja kohast, toimetades talle kutse kätte vastavalt Poola seadustele (eelkõige tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitele 131–138), praktikas

toimub see kõige sagedamini tähtitud kirjaga. Teade tuleks saata hiljemalt 7 päeva enne istungi kavandatud kuupäeva. Erandkorras võib etteteatamisega lühendada 3 päevani (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 149). Praktikas tähendab see seda, et kohtuistungi kuupäev tuleb kindlaks määrata ligikaudu üks kuu enne istungi toimumist. Kohus võib isikut teavitada ka muul viisil, mida ta peab kõige asjakohasemaks (nt telefoni või e-posti teel), kui ta peab seda vajalikuks asja arutamise kiirendamiseks. Selleks, et kohtukutset saaks pidada kätte toimetatuks, peab olema kindel, et see on adressaadini jõudnud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 149 lõige 1). Kui see tingimus on täidetud, võib istungi toimumise tähtaja määrata palju lühema etteteatamisega, isegi paar päeva ette.

b) Artiklite 19–21 kohase tõendite vahetu kogumise puhul lasub kohustus teatada kohtuistungi toimumise kuupäev ja koht taotleval kohtul, kes kohaldab selles oma õigust. Kui kohtuistungi korraldamine nõuab koostööd Poola kohtuga (nt kohtu osalemise tagamiseks kohtuistungil või isegi videokonverentsiks vajalike ruumide ja vahendite tagamiseks), peab taotlev kohus kohtuistungi kuupäeva määramisel arvestama seadmete ja personali kättesaadavust Poola poolel. See kättesaadavus varieerub suuresti ja nõuab iga juhtumi puhul eraldi otsustamist.

9 Millised on videokonverentsi kasutamise kulud ja kuidas need tasutakse?

Vastavalt määruse (EL) 2020/1784 artiklis 22 sätestatud eeskirjadele nõuavad Poola kohtud selles sätestatud kulude hüvitamist ja eksperdiarvamuse kulude ettemaksu. Muud videokonverentsi kasutamisega seotud kulud kannab Poola.

10 Kuidas tagatakse, et otse taotleva kohtu poolt ülekuulatavat isikut teavitatakse sellest, et ütluste andmine on vabatahtlik?

Taotlev kohus on kohustatud teavitama ülekuulatavat isikut sellest, et ülekuulamine võib toimuda ainult vabatahtlikkuse alusel, ilma sunnimeetmeid kasutamata. Kui Poola kohus on seotud tõendite vahetu kogumisega, võib ta nõuda kinnitust, et tõendite kogumine toimub vabatahtlikkuse alusel (määruse (EL) 2020/1784 artikli 19 lõiked 2 ja 4).

11 Millist menetlust kasutatakse ülekuulatava isiku isikusamasuse kontrollimiseks?

Kohus kontrollib isiku isikusamasust füüsilise isiku isikut tõendava dokumendi alusel või isikut ja kodakondsust tõendava dokumendi alusel. Täpsemalt: Poola kodaniku puhul on selleks dokumendiks isikutunnistus või pass; välisriigi kodaniku puhul on selleks pass, reisidokument või muu kehtiv dokument, mis tõendab tema isikut või isikut ja kodakondsust. Tunnistaja ülekuulamine algab küsimustega, mis puudutavad tema isikut ja suhteid menetluspooltega.

12 Milliseid nõudeid kohaldatakse vande andmise suhtes ja millist teavet vajab taotlev kohus, kui tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohase tõendite vahetu kogumise raames nõutakse vande andmist?

Artiklite 19–21 kohaste ülekuulamiste puhul, kui taotlev kohus teatab Poola keskasutusele oma kavatsusest võtta tunnistajalt ütlusi vande all, võib keskasutus nõuda võimalust vande tekstiga tutvuda. Kui vanne on vastuolus Poola õiguse aluspõhimõtetega, on keskasutusel õigus keelduda ülekuulamisega nõustumast või nõuda, et kasutataks Poola õigusnormides sätestatud vande teksti.

13 Mida on tehtud selle tagamiseks, et videokonverentsi toimumise asukohas on kontaktisik, kellega taotlev kohus saab suhelda, ja et kohtuistungi päeval on kohal ka isik, kes seab videokonverentsi seadmed töökorda ja tegeleb võimalike tehniliste probleemidega?

Kui videokonverentsid toimuvad Poola kohtu, Poola vangla või Poola kohtueelse kinnipidamisasutuse ruumides, pakuvad need asutused spetsiaalseid videokonverentsiteenuseid. Vastutava isiku kontaktandmed edastatakse taotlevale kohtule videokonverentsile eelneva tehnilise korralduse raames.

14 Millist lisateavet taotlevalt kohtult nõutakse?

Üldiselt Poola õiguse kohaselt mingit lisateavet ei nõuta. Kui lisateavet on siiski vaja (nt Poola kohtuga tehnilise korralduse kokkuleppimiseks), tuleb see esitada poola keeles või lisada tõlge poola keelde.

Viimati uuendatud: 26/09/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.